1905 по 1917 роки жив та працював у м. Городок [6].

Сфорца та Медічі підживлювали ґрунт італійського Ренесансу, а Гуменюк та Єфименко – гідні продовжувачі найкращих європейських традицій меценатства у сфері освіти – сіють насіння української Регенерації.

Список літератури

1. Biotechnology Market Size, Share and Trends 2026 to 2035. URL: https://www.precedenceresearch.com/biotechnology-market (дата звернення: 30.04.2026)
2. Комісаренко С. В. Стан та перспективи розвитку біотехнології в Україні. *Наука та наукознавство.* 2006. № 3. С. 68-70.
3. Mokrousova O., Okhmat O., Shcherbatyuk T. Impact of educational popularization of genetics on the development of society. *ICAMS* 2024. P. 150-154. 10.2478/9788367405805-021
4. Новий вектор співпраці з компанією «Біофарма» https://knutd.edu.ua/pod-ta-publkats/news/17909/ (дата звернення: 02.05.2026)
5. BioGENext Series – серія наукових монолекцій з біомедичних наук https://www.uf.ua/news-page/biogenext-series-seriya-naukovyh-monolektsij-z-biomedychnyh-nauk
6. Щорічний дослідницький звіт. Вісник клубу ім. Сергія Виноградського. К.: ТОВ «Вістка», 2023. 184 с.

УДК: 57.088.7:378.147.091.32-028.42

ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВОГО СЕМІНАРУ «МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ДНК – 2026», ПРИСВЯЧЕНОГО 120–РІЧЧЮ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МИКОЛИ ДМИТРОВИЧА ТАРНАВСЬКОГО

Щербатюк Т. Г., Букорос Т. О.

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна
E-mail: shcherbatiuk.th@knutd.edu.ua, bukoros.t@knutd.edu.ua

Інформованість населення в галузі генетики – важлива складова сучасності, яка спонукає викладачів посилювати вивчення феномена спадковості та мінливості. Дисципліна «Генетика» є фундаментальною дисципліною для підготовки

біотехнологів за спеціальність «Біотехнології та біоінженерія» З урахуванням цього на кафедрі біотехнології, шкіри та хутра Київського національного університету технологій та дизайну здійснюється постійне анкетування перед початком вивчання генетики, яке допомагає встановити вхідний рівень знань та широту уявлень студентів [1]. З метою не лише вшанування історії відкриття ДНК, але й популяризація ролі українських учених у розвитку генетики та висвітлення сучасних досягнень біотехнології у 2024 р. був започаткований науковий семінар «Міжнародний День ДНК». Важливо, що семінар має свою ідейну основу – він розвивається в межах культурологічного проєкту «Стежками видатних земляків-науковців», який спрямований на популяризацію наукової спадщини та осмислення внеску українських учених у світову науку. Це створює унікальний синтез науки, культури та освіти.

Перший рік функціонування проєкту «Стежками видатних земляків-науковців» було присвячено діяльності Григорія Андрійовича Левитського, фундатора світової цитогенетики, автора терміну «каріотип», українцю за походженням, який народився, навчався й працював в Україні та загинув у сталінських таборах. 100 років тому в Києві вийшла друкована праця Григорія Левитського «Матеріальні основи спадковості», що є першим підручником з цитогенетики [2]. Проєктні експедиції 2025 року були присвячені Феодосію Григоровичу Добржанському, який відомий у світі як засновник американської школи популяційної генетики, як один із фундаторів синтетичної теорії еволюції. При цьому Ф. Г. Добржанський народився 125 років тому в м. Немирів, нині Вінницької області [3].

В рамках відзначення Міжнародного дня ДНК втретє поспіль відбувся міжнародний науковий семінар, який у 2026 році було проведено з метою відзначення ювілею першовідкривача мутагенної дії екзогенних ДНК Миколи Тарнавського (1906–1953), самобутнього вченого, геніального українського генетика і чесного громадянина [4, 5]. У семінарі взяли участь 109 учасників, яким чотири провідних науковця прочитали лекції. Алла Мадіч (Alla Madich), DSc, PhD, Prof. Assistant, Transgenic Technologist The Genetics Department The University of Cambridge, United Kingdom, біотехнолог галузі клітиних технологій, чия плідна в Україні

відображена в Енциклопедії Сучасної України, відкрила Міжнародний семінар лекцією «Науковий портрет українського генетика Миколи Тарнавського. Як медуза спричинила революційні зміни у клітинній біології. Управління генетичним кодом – Gene Drive Engineering». Сергій Науменко, спеціаліст з геномної біоінформатики програми скринінгу новонароджених провінції Онтаріо, Канада, кандидат біологічних наук, у своїй доповіді «Геномний скринінг новонароджених» узагальнив основні сучасні підходи та проекти, спрямовані на діагностику моногенних захворювань. Тетяна Клименко, викладач факультету біологічних і поведінкових наук Лондонського університету королеви Марії (Велика Британія), PhD, FHEA, FIBMS, провідна вчена, лекторка та популярізаторка досягнень біомедицини, у своїй лекції «Генетичні вакцини: ключові уроки масового застосування» надала послідовний обґрунтований та незаангажований аналіз сучасних постгеномних технологій, спрямованих на створення і виробництво молекулярно-генетичних вакцин. Юлія Швець, доцент кафедри біомедицини Навчально-наукового центру «Інститут біології та медицини», КНУ імені Тараса Шевченка; науковий консультант компанії Lilo, кандидат біологічних наук, доцент, атор книги «Біологічні основи інфекційних процесів бактеріальної етіології», перший розробник робочої програми навчальної дисципліни «Імунологія та імунобіотехнологія, яка викладається студентам факультету хімічних та біофармацевтичних технологій відвідала КНУТД у офлайн форматі. Лекція Юлії Швець «Взаємодія мікробіому та геному людини» збагатила учасників семінару теоретичними знаннями та практичними рекомендаціями щодо організації здорового харчування.

Прикро констатувати, що у Національні бібліотеці України імені В. І. Вернадського та Національні наукові сільськогосподарські бібліотеці роботи Миколи Тарнавського у галузі генетики відсутні, збереглася лише єдина брошура – методичний посібник «Еволюційне вчення Чарльза Дарвіна», 1946 р. Але наукова спадщина Миколи Дмитровича, не втрачена, її врятували та зберегли працівники бібліотеки Білоцерківського державного аграрного університету, тому у нас є можливість подальшого осмислення наукового доробку талановитого

українського генетика М.Д.Тарнавського. В 2019 р. топонімічна комісія, яка працює при Хмельницькій міській раді, підтримана ініціативу Хмельницького обласного осередку Всеукраїнської екологічної ліги (голова осередку, доктор сільськогосподарських наук, та той час завідувачка кафедри екології Хмельницького національного університету Наталія Міронова) та ухвалила перейменування вулиці Мічуріна на вулицю Миколи Тарнавського.

Список літератури

1. Mokrousova O., Okhmat O., Shcherbatyuk T. Impact of educational popularization of genetics on the development of society. ICAMS 2024. P. 150 – 154. DOI: 10.2478/9788367405805-021
2. Щербатюк Т. Г., Букорос Т. О. До століття з дня видання «Матеріальних основ спадковості» Григорія Андрійовича Левитського. Матеріали VIII Міжнар. науково-практичної конференція «Тернопільські біологічні читання – Ternopil Bioscience – 2024». С. 434-437.
3. Щербатюк Т. Г. «Стежками відатного земляка-науковця»: до 125-річчя від народження Добржанського Феодосія Григоровича. *Фактори експериментальної еволюції організмів.* Т. 36. С. 204. https://doi.org/10.7124/FEEO.v36.1735
4. Голда Д. М., Потопальський А. І., Кацан В. А. Листи у вічність українського генетика Миколи Тарнавського (до 100-річчя від дня народження М.Д. Тарнавського та 70-річчя першої його публікації про вплив ДНК на генетичні процеси). Физика живого. 2008. 16 (2). С. 177-183.
5. Кунах В. А. Розвиток генетики в Національній академії наук України : до 90-річчя від часу заснування Української Академії наук. Київ: Академперіодика, 2009. 102 с.
6. Кабачинська С. Микола Тарнавський: повернення із забуття. *Дзеркало тижня*. 19.07. 2019.